

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Pfv.II.20.085/2022/3.

A tanács tagjai: Nyíróné dr. Kiss Ildikó a tanács elnöke

Dr. Kiss Gábor előadó bíró

Dr. Hajdu Edit bíró

A felperes: felperes (cím)

A felperes képviselője:

Dr. Turek Zoltán ügyvéd (cím1)

Az alperesek: alperes1 I. rendű (cím2)

alperes2 II. rendű (cím3)

alperes3 III. rendű (cím4)

alperes4 IV. rendű (cím5)

A IV. rendű alperes képviselője:

Dr. Szedő Péter ügyvéd (cím6)

A per tárgya: hagyatéki hitelezői igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 43.Pf.633.336/2021/9.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapesti IV. és XV. Kerületi Bíróság 13.P.IV.22.516/2017/23.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.633.336/2021/9. számú jogerős ítéletét a felülvizsgálattal támadott részében hatályon kívül helyezi és az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az I-IV. rendű alpereseket, hogy mint egyetemleges kötelezettek, külön felhívásra fizessenek meg az államnak 420.000 (négy-száz-húsz-ezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Kötelezi az I-IV. rendű alpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 210.000 (kettő-száz-tíz-ezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes Cs L (a továbbiakban: örökhagyó) élettársa volt, az alperesek az örökhagyó gyermekei.

[2] A helység, hrsz helyrajzi számú ingatlan a felperes tulajdona volt. A 2006. február 2-án kötött kölcsönszerződés szerint H A (a továbbiakban: hitelező) 7.600.000 forintot adott kölcsön a felperes részére 2006. február 17-i lejáratral. A kölcsön fedezetéül a felperes ingatlanára 2006. november 29-i hatállyal a kölcsönösszeg és járulékai erejéig az ingatlan-nyilvántartásba jelzálogot jegyezték be.

[3] A 2008. február 15-én dr. Sz M közjegyző által közjegyzői okiratba foglalt megállapodás szerint a felperes a hitelező részére 5.680.000 forintot határidőben megfizetett,

a fennmaradó tőketartozás 1.920.000 forint, amelyet a kifizetés napjáig járó évi 20%-os kamat terhel. A hitelező a 2013. február 6-án írt és dr. H Z ügyvéd által ellenjegyzett okiratban úgy nyilatkozott, hogy abban az esetben járul hozzá az ingatlanon fennálló jelzálogjoga törléséhez, ha a felperes a részére legkésőbb 2013. május 1-jéig 2.000.000 forintot megfizet, a jelzett határidő után évi 20%-os kamat és az esetleges járulékai megtérítése ellenében kiadja a törlési nyilatkozatot.

[4] A felperes 2013. február 8-án az ingatlanára előszerződést, majd 2013. július 2-án adásvételi szerződést kötött. A vevő a 6.500.000 forint vételárból az előszerződés megkötésekor megfizetett 800.000 forintot, majd 1.500.000 forint foglalót és úgy állapodtak meg, hogy a fennmaradó 4.200.000 forintot az örökhagyó Citibanknál vezetett számlájára fizeti meg. A szerződéskötés napján az ingatlant terhelő jelzálogjogot törölték.

[5] A vevő 2013. július 19-én 4.200.000 forintot az örökhagyó számlájára átutalt. Ugyanezen a napon a számláról felvettek 2.000.000 forintot.

[6] Az örökhagyó 2017. január 9-én elhunyt, hagyatékát a közjegyző ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésével egymás közt egyenlő arányban az alpereseknek mint törvényes örökösöknek adta át. Az örökösök a felperes 4.200.000 forintra vonatkozó hagyatéki hitelezői igényét nem fogadták el.

[7] Az örökhagyó temetéséről a felperes intézkedett, és ő viselte a temetés 471.600 forint költségét, amelyből 100.000 forintot az örökhagyónál talált készpénzből fizetett meg.

[8] A felperes és a III-IV. rendű alperesek 2017. február 10-én abban állapodtak meg, hogy az örökhagyó tulajdonában állt gépjárművet őrzött parkolóban helyezik el a hagyatéki tárgyalás befejezéséig. A megállapodás alapján a felperes a gépjárművet az őrzött parkolóban elhelyezte és 2017. júniusig a havi 10.000 forint őrzési díjat a felek közösen fizették, majd 2017 júniusa és novembere között azt a felperes fizette meg.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[9] A felperes módosított keresetében 4.631.600 forint és annak törvényes mértékű kamata megfizetésére kérte egyetemlegesen kötelezni az alpereseket. A követelt összegből 371.600 forint a temetési költség, 60.000 forint a gépjármű őrzési díja volt, 4.200.000 forint iránt a felperes jogalap nélküli gazdagodás címén terjesztett elő igényt.

[10] A felülvizsgálati kérelemmel érintett körben előadta, hogy a vevő azért utalta a helység ingatlana vételár-részletét az örökhagyó bankszámlájára, mert neki nem volt bankszámlája. Az örökhagyóval az volt a megállapodásuk, hogy amikor szüksége lesz az összegre, akkor azt a kamatokkal együtt az örökhagyó átadja neki. A 4.200.000 forintot nem vette fel, az változatlanul a saját vagyona, amelynek megfizetésére kötelesek az alperesek.

[11] Az alperesek érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult.

[12] Vitatták, hogy a felperes és az örökhagyó élettársak voltak, a felperes az örökhagyó ingatlanába nem volt bejelentve sem.

[13] Azt nem vitatták, hogy a vevő a helység ingatlan 4.200.000 forint vételárresztét az örökhagyó bankszámlájára utalta, de álláspontjuk szerint a felperes ezt az összeget részben az ingatlan terheinek kifizetésére fordította, a fennmaradó 2.000.000 forint pedig az összeg átutalása napján felvételre és a felperes részére átadásra került. Úgy nyilatkoztak, hogy feltehetően az örökhagyó fizette ki a felperes ingatlanának terheit és nyilván ez volt az oka annak, hogy a vételárresztet eleve az örökhagyó számlájára utalták.

[14] A IV. rendű alperes vitatta, hogy az összeg hagyatéki tartozásnak minősül és jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesíthető velük mint örökösökkel szemben. Hivatkozott arra is, hogy a felperest lényegében az örökhagyó tartotta el, így az évek alatt a vételárreszt elköltötték, amit az is bizonyít, hogy az örökhagyó halálakor az adott bankszámlán kevesebb összeg volt, mint az átutaláskor. Kifejtette továbbá, hogy több év állt a felperes rendelkezésére az összeg visszakövetelésére, annak feltehetően azért nem tett eleget, mert valamilyen korábbi tartozásra elszámolták. Hivatkozott arra is, hogy a követelt összeget a közös háztartás fenntartására, a közös kiadások fedezetére használták fel, ezért az örökhagyó attól az összegtől utóbb elesett.

Az első- és másodfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg a felperesnek 4.631.600 forintot és 2017. december 18-tól a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatát. Megállapította, hogy az alperesek a fenti tartozásért a hagyatéki eljárásban az alperesek részére átadott hagyaték tárgyaival és annak hasznaival, illetve azok értéke erejéig felelnek a felperes felé.

[16] A felülvizsgálati kérelemmel érintett körben a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján tényként állapította meg, hogy a felperes és az örökhagyó élettársak voltak. Utalt rá, hogy az élettársi minőségnek nem feltétele, hogy a feleknek a nyilvántartásba bejelentett lakcíme ugyanaz az ingatlan legyen. Az élettársi minőségnek az adott ügyben annyiban volt jelentősége, hogy arra tekintettel a felperes volt köteles az örökhagyó eltemettetéséről gondoskodni, a temetési költségeket pedig – az alperesek által sem vitatottan – megfizette. Tekintettel azonban arra, hogy az örökhagyó illő eltemettetésének a költségei hagyatéki tartozásnak minősülnek, ezért azt az örökösök kötelesek viselni.

[17] Az elsőfokú bíróság nem találta bizonyítottnak, hogy az örökhagyó számlájára átutalt 4.200.000 forint vételárresztet a felperes ingatlanának terheire fordították és nem merült fel adat arra sem, hogy ezt az összeget a felperes az örökhagyónak ajándékozta, vagy egyéb vele szemben fennálló tartozásai fejében adta át neki.

[18] Olyan adat sem merült fel, amelyből megállapítható lett volna, hogy ezt az összeget a felperesnek való kifizetés céljából vették fel a bankszámláról. Az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az örökhagyó erről a bankszámláról rendszeresen vett fel jelentősebb összegeket, azonban önmagában az, hogy akár a vételárrésztlet utalásának a napján, akár azt követően bármikor a bankszámláról nagyobb összeget felvettek, nem alkalmas annak a bizonyítására, hogy „azt az örökhagyó a felperesnek adta át, és hogy ezt a felperes különvagyonai pénzösszegének megfizetése céljából tette volna.”

[19] Az elsőfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a követelt összeg hagyatéki tartozásnak minősül. A felperes által sem vitatottan azért az örökhagyó bankszámlájára utalták, mert a felperes teljesítési helyként ezt jelölte meg az ingatlan vevőjének. Miután a vételárrésztlet az örökhagyónál maradt, az a hagyaték részeként az alperesek részére került átadásra, azonban ha az alperesek azt a felperes felszólítása ellenére megtartanák, akkor a felperes rovására jogalap nélkül jutnának vagyoni előnyhöz.

[20] Nem találta alaposnak a IV. rendű alperesnek azt a hivatkozását sem, hogy a felperes azért nem jogosult a vételárrésztletre, mert attól az örökhagyó utóbb elesett. Önmagában az, hogy az örökhagyó halálakor az adásvételi szerződésben megjelölt bankszámlán az átutalt vételárrésztletnél alacsonyabb összeg volt, nem jelenti azt, hogy az örökhagyó ettől az összegtől elesett, mert más bankszámláin ez az összeg a rendelkezésére állt. A felperes követelését nem teszi alaptalanná az, hogy az összeget az örökhagyó bankszámlái között átvették vagy lekötötték.

[21] A IV. rendű alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a Kúria Pfv.I.20.622/2020/3. számú hatályon kívül helyező végzése folytán megismételt másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem érintett rendelkezéseit – a 371.600 forint temetési költség és a gépjármű 60.000 forint őrzési díja – nem érintette, ezt meghaladóan megváltoztatta és a keresetet 4.200.000 forint továbbá járulékainak megfizetése iránt elutasította.

[22] Rámutatott, hogy a felperes az igényét a megismételt eljárásban is hagyatéki tartozásként érvényesítette az örökhagyó örökösével szemben. Abból kiindulva, hogy az örökhagyó és a felperes között letéti szerződés jött létre, az örökösök helytállását követelő hagyatéki tartozásról csak akkor lehet szó, ha az örökhagyó megszegte a letéti szerződést, mert a letevő felperes felhívására a letétet nem adta vissza. A felperes ilyen szerződésszegésre nem hivatkozott, ebből következően az alperesek nem felelnek olyan szerződésszegésért, amit a jogelődjük nem követett el.

A felülvizsgálati kérelem

[23] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyó határozat meghozatalára irányult.

[24] Megsértett jogszabályhelyként hivatkozott a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (1) bekezdésére, 3. § (1)-(2) bekezdésére, a 121. § (1) bekezdés c) pontjára, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 462. §-ára, 466. § (1) bekezdésére, 472. §-ára és a hagyatéki eljárásról szóló 2010. évi XXXVIII. törvény 6. § (1) bekezdésére.

[25] Utalt rá, hogy abban az esetben, ha közte és az örökhagyó között a perbeli összegre letéti szerződés jött létre, akkor letevőként visszakérheti a letétbe helyezett összeget. A hagyatéki eljárásban azt vissza is követelte, azonban az alperesek megtagadták a visszaadását.

[26] A másodfokú bíróság jogszabálysértően foglalt állást abban, hogy ha az örökhagyó nem követett el szerződésszegést, akkor a jogutódjainak nem kell visszafizetniük a perbeli összeget. Állította, hogy nem csak az a hagyatéki hitelező, akinek már az örökhagyóval volt jogvitája, hanem az is, aki az örökösökkel szemben a hagyatéki eljárásban igényt támaszt. Következtetése szerint téves a jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy hagyatéki tartozásról csak akkor lehet szó, ha az örökhagyó megszegte a letéti szerződést.

[27] Az alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[28] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

[29] A Kúria – ahogy arra a Pfv.I.20.622/2020/3. számú határozatában is utalt – abban egyetértett a másodfokú bírósággal, hogy a lefolytatott bizonyítás alapján tényként volt megállapítható: a felperes és az örökhagyó között volt olyan megállapodás, amely alapján a felperes ingatlanának értékesítésekor a vevő a 4.200.000 forint vételárrészletet az örökhagyó bankszámlájára utalta át, és ez a megállapodás kiterjedt arra is, hogy annak mi legyen a további sorsa. Ebből következően a felperes a követelését nem jogalap nélküli gazdagodás címén érvényesíthette az örökhagyó örökösével szemben. Abban is egyetértett a másodfokú bírósággal, hogy a felperes és az örökhagyó között letéti szerződés jött létre, abban azonban nem, hogy az alapján a felperes nem követelhetette vissza a letétet az alperesektől, mint az örökhagyó jogutódjaitól.

[30] A régi Ptk. 462. § (1) bekezdése szerint letéti szerződés alapján a letéteményes köteles a letevő által rábízott dolgot időlegesen megőrizni. A 463. § (1) bekezdése kimondja, hogy a letéteményes a dolgot a szerződésben meghatározott módon köteles őrizni. A dolgot nem használhatja és más őrizetébe nem adhatja, kivéve, ha ebbe a letevő beleegyezett, vagy ez a letevőnek károsodástól való megóvása érdekében szükséges; e tilalom megszegése esetén felelős minden kárért, amely enélkül nem következett volna be.

[31] A régi Ptk. 466. § (1) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy a letevő a dolgot bármikor visszakövetelheti; a letéteményes pedig a letéti szerződést, ha a letét időtartamát a szerződésben nem állapították, 15 napi felmondással bármikor megszüntetheti.

[32] A letéteményes halála esetén – főszabályként – a szerződés nem szűnik meg, a letéteményes örököse annak jogutódjaként a szerződéses jogviszonyban a helyébe lép és ugyanazok a jogok illetik, továbbá ugyanazok a kötelezettségek terhelik, mint a jogelődöt. Ebből következően a felperest megillette az a jog, hogy a letétbe helyezett összeget a jogutódoktól a régi Ptk. 466. § (1) bekezdése alapján visszakövetelje.

[33] A másodfokú bíróság álláspontjával szemben az adott ügyben a jogvita elbírálása szempontjából nem volt jelentősége annak, hogy az örökhagyó mint letéteményes követett-e el szerződésszegést, mert a jogutódok felelőssége és visszaadási kötelezettsége nem annak a függvénye: a letevő a dolgot (pénzt) akkor is visszakövetelheti, ha a letéteményes nem követett el szerződésszegést, figyelemmel arra is, hogy nem volt olyan peradat, amely azt igazolta volna, hogy a szerződést a felek határozott időre kötötték.

[34] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a jogszabálysértő jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Záró rész

[35] A felperes személyes költségmentességére figyelemmel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az alperesek a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján kötelesek az államnak megfizetni.

[36] Az I-IV. rendű alperesek pervesztesek lettek, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek a felperesnek megfizetni a fellebbezési és felülvizsgálati eljárással felmerült költségeit, amely a jogi képviselője munkadíjából áll.

[37] A Kúria a határozatát a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2022. szeptember 7.

Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Kiss Gábor s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró